

POSTANOWIENIE

Dnia 15 stycznia 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Kazimierz Klugiewicz

SSN Michał Laskowski

Protokolant Ewa Sokołowska

przy udziale prokuratora Prokuratury Krajowej Jerzego Engelkinga

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 15 stycznia 2020 r.,

przekazanego na podstawie art. 441 § 1 k.p.k. przez Sąd Rejonowy w K.,
postanowieniem z dnia 16 września 2019 r., sygn. akt II Kp (...), zagadnienia
prawnego wymagającego zasadniczej wykładni ustawy:

„- czy przez pojęcie << wydatków niezbędnych do wydania opinii>> wskazanych w § 8 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 kwietnia 2013 r. w sprawie określania stawek wynagrodzenia biegłych, taryf, zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu karnym (tekst jednolity Dz. U. z 2017 r., poz. 2049 ze zm.),

należy rozumieć także takie koszty, które są ponoszone przez instytucję naukową powołaną do opiniowania w związku z opiniowaniem (tzw. koszty materiałowe lub <<inne koszty niezbędne do wydania opinii>>, a zatem koszty jednostkowe wyliczone jako związane z opinią koszty oświetlenia, ogrzewania, innego typu koszty utrzymania infrastruktury, etc.), bez poniesienia których opinia by nie powstała,

czy tylko i wyłącznie takie koszty, które pozostają z opiniowaniem w bezpośrednim związku,

- w przypadku zaś uznania, że jako <<wydatki niezbędne do wydania opinii>> można zakwalifikować również koszty ponoszone przez instytucję naukową powołaną do opiniowania w związku z opiniowaniem, to czy możliwe jest oparcie się na wyliczeniu tego typu kosztów według oświadczenia instytucji naukowej (wyliczenie wskaźnikowe), o ile koszty te <<nie rażą wygórowaniem>>, czy też niezbędne jest detaliczne wyszacowanie tych kosztów i ich odniesienie do konkretnej opinii”.

p o s t a n o w i ł

odmówić podjęcia uchwały.

UZASADNIENIE

Przedstawione Sądowi Najwyższemu, na podstawie art. 441 § 1 k.p.k., zagadnienie prawne wyłoniło się na tle następującego stanu faktycznego.

Prokuratura Regionalna w K. nadzorowała śledztwo w sprawie narażenia T. S. na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu przez lekarzy Szpitala Uniwersyteckiego w K., na których ciążył obowiązek opieki nad pokrzywdzonym, skutkiem czego doprowadzono do nieumyślnego spowodowania śmierci, tj. o przestępstwo z art. 160 § 2 k.k. i art. 155 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k., sygn. akt RP III Ds. (...).

Postanowieniem z dnia 15 marca 2018 r. prokurator Prokuratury Okręgowej del. do Prokuratury Regionalnej w K., na podstawie art. 201 k.p.k., zasięgnął uzupełniającej specjalistycznej opinii Katedry i Zakładu Medycyny Sądowej (...) Uniwersytetu Medycznego w S.

W dniu 4 grudnia 2018 r. ta instytucja wystawiła fakturę za wykonaną opinię, nr (...), opiewającą na kwotę 5322,46 zł. Wskazano w niej następujące pozycje:

- wydanie opinii na podstawie akt – 434,19 zł,

- koszty materiałowe – 36,90 zł,
- koszty niezbędne do wydania opinii – 94,22 zł,
- studium dokumentacji, udział w opracowaniu i wydaniu opinii przez biegłego profesora chirurga (spoza tut. Zakładu) – 4757,15 zł.

Postanowieniem z dnia 11 stycznia 2019 r. prokurator Prokuratury Okręgowej w K. del. do Prokuratury Regionalnej w K. przyznał (...) Uniwersytetowi Medycznemu w S. za wykonaną pracę wynagrodzenie w wysokości 5191,34 zł brutto, nie uwzględniając tzw. „kosztów materiałowych” oraz „kosztów niezbędnych do wydania opinii”. Zdaniem prokuratora, analiza przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 kwietnia 2013 r. w sprawie określania stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu karnym, prowadzi do wniosku, że zlecający wydanie opinii ponosi wydatki niezbędne do jej wydania, tj. będące w bezpośrednim związku z wydaniem opinii, a zatem do kosztów wydania opinii nie można zaliczyć kosztów działalności instytucji naukowej wydającej opinię, które ponosi ona niezależnie od opiniowania (nazwanych w fakturze „kosztami niezbędnymi do wydania opinii”), np. kosztów utrzymania infrastruktury, czy opłat za media. Ponadto podniósł, że koszty nazwane w fakturze „kosztami materiałowymi” obliczono wskaźnikowo, nie podając faktycznych kosztów materiałów użytych do wydania opinii – co również uniemożliwia ich uwzględnienie.

Na to postanowienie zażalenie wniósł pełnomocnik (...) Uniwersytetu Medycznego w S., zaskarżając je w części dotyczącej odmowy zwrotu „kosztów niezbędnych do wydania opinii” oraz „kosztów materiałowych”, wynikającej z faktury wystawionej za wykonaną usługę, to jest odmowy zapłaty kwoty 131,12 zł. Zarzucił naruszenie art. 618f k.p.k. w zw. z § 8 *in fine* rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 kwietnia 2013 r. w sprawie określenia stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu karnym, poprzez błędne ustalenie, że skarżący nie wykazał, że koszty niezbędne do wydania opinii oraz koszty materiałowe zostały poniesione przez skarżącego w bezpośrednim związku ze sporządzoną w sprawie

opinią oraz nie stanowią one wydatków niezbędnych do jej wydania. Podnosząc ten zarzut wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia, poprzez:

1. przyznanie skarżącemu wynagrodzenia wskazanego jako „koszty niezbędne do wydania opinii” w kwocie 94,22 zł brutto zgodnie z przedłożoną fakturą VAT będącą podstawą jej rozliczenia,
2. przyznanie skarżącemu wynagrodzenia wskazanego jako „koszty materiałowe” w kwocie 36,90 zł brutto zgodnie z przedłożoną fakturą VAT będącą podstawą jej rozliczenia,
3. zasądzenie na rzecz skarżącego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Rozpoznając ten środek odwoławczy, Sąd Rejonowy w K. uznał, że w sprawie wyłoniło się zagadnienie prawne wymagające zasadniczej wykładni ustawy, które sformułował w powołanym wyżej pytaniu. Uzasadniając swoją wątpliwość interpretacyjną odwołał się do argumentacji prezentowanej w orzecznictwie dotyczącej wykładni art. 618f § 1 k.p.k., którą uznał za niejednoznaczną. Z jednej strony wskazał na postanowienia Sądu Okręgowego w Szczecinie zapadłe w sprawach: III Kp 256/18, III Kp 285/18 oraz III Kp 289/18, z których wynika, że pojęcie „wydatki niezbędne” należy rozumieć szeroko, nie tylko jako wydatki bezpośrednio i wyłącznie związane z wydaniem konkretnej opinii. Z powołanych orzeczeń wynika konieczność ustalenia jedynie tego, że określony wydatek jest niezbędny dla wydania opinii. Ustalanie bezpośredniości powiązania wydatku z wydaniem opinii nie wchodzi więc w tym wypadku w zakres badania organów wydających postanowienie w przedmiocie kosztów postępowania. Z drugiej strony zauważył, że Sąd Apelacyjny w Katowicach w postanowieniu z dnia 11 maja 2016 r., II AKz 234/16, wyraził odmienny pogląd, a mianowicie, że podmiot opiniujący wystawiając fakturę powinien wykazać, by wydatki, na które wskazuje (utrzymanie sprzętu, opłaty za energię elektryczną i ciepłą itp.) zostały poniesione przez instytucję naukową w bezpośrednim związku ze sporządzoną w sprawie opinią.

Sąd Rejonowy w K. odniósł się do rozbieżnych stanowisk prezentowanych w omawianej kwestii w doktrynie. Podkreślił, że w komentarzu do art. 618f k.p.k. autorstwa K. Dudki (Lex 2018, teza 4) wskazuje się, iż zwrot poniesionych wydatków odnosi się wyłącznie do tych, które są niezbędne do wydania opinii i pozostają z nią w bezpośrednim związku. Nie obejmuje tych wydatków, które biegły i tak by poniósł w związku z prowadzoną przez siebie działalnością (pracą), np. wydatków na energię elektryczną i ciepłą, utrzymanie sprzętu, wyżywienie. Do wydatków niezbędnych zalicza się m.in.: koszty amortyzacji sprzętu badawczego, koszt odczynników, zakup jednorazowej aparatury badawczej, która służy do przeprowadzenia badań niezbędnych do sporządzenia tej konkretnej opinii (np. próbek, końcówek do pipet, fartuchów ochronnych, masek jednorazowych, rękawiczek) i nie może być wykorzystana przez biegłego w dalszej pracy. Natomiast K. Eichstaedt (zob. Komentarz aktualizowany do art. 618(f) Kodeksu postępowania karnego, Lex 2019, teza 6) uznaje, że przez wydatki niezbędne do wydania opinii rozumie się wydatki, które są konieczne do wydania prawidłowej opinii przez biegłego, tj. takie, bez których poniesienia nie dojdzie do wydania opinii, np. materiałowe, amortyzacja aparatury badawczej. Poniesione wydatki biegły dokumentuje za pomocą faktur lub rachunków albo kopii tych dokumentów, a w ich braku – za pomocą oświadczenia.

W pisemnym stanowisku z dnia 30 grudnia 2019 r. Polskie Towarzystwo Kryminalistyczne wyraziło pogląd, że:

- jako „wydatki niezbędne do wydania opinii” powinny być również kwalifikowane koszty ponoszone przez instytucję naukową (specjalistyczną) w związku z opiniowaniem (koszty ogólne, rzeczowe itp.), również wtedy, gdy nie jest możliwe „...detailed wyszacowanie tych kosztów i ich odniesienie do konkretnej opinii”,
- formą dokumentowania tych kosztów powinno być oświadczenie instytucji wydającej opinię (wyliczenie wskaźnikowe),
- sposób wyliczenia tych kosztów i ich wysokość powinny być dostępne dla organu zlecającego sporządzenie opinii.

Natomiast Polskie Towarzystwo Medycyny Sądowej i Kryminologii w pisemnej opinii amicus curiae z dnia 31 grudnia 2019 r. podnosi, że przy olbrzymiej skali działalności usługowej w związku z wydawaniem opinii, obejmującej istotną część aktywności Zakładów Medycyny Sądowej - co wynika z zapotrzebowania organów wymiaru sprawiedliwości, uczelnia ponosi określone koszty. Koszty te nie mogą być zaliczane do wydatków związanych z podstawową działalnością statutową (naukową i dydaktyczną). Mają one związek z każdą wydaną opinią i dla każdej z poszczególnych opinii zostają wydzielone. Wydzielona część sprzętu biurowego, komputerowego, wyposażenia sal sekcyjnych i laboratoriów, część etatów - istnieje po to, aby móc wydawać opinie i tylko w tym celu są używane. Praca nad opiniami generuje dodatkowe wydatki poza kosztami podstawowej działalności uczelni. Koszty te nie byłyby ponoszone, gdyby nie działalność opiniodawcza. Temu nie sposób zaprzeczyć. Są to nie tylko wydatki związane z zatrudnianiem kolejnych osób niezbędnych do obsługi kancelaryjnej, księgowej, podatkowej, olbrzymiej liczby zleceń, ale również koszty związane z miejscem pracy. Wskazuje się, żeby wydać chociażby opinię aktową, należy posiadać i utrzymywać:

1. miejsce dostarczenia, bezpiecznego przechowywania, ewidencjonowania i wysyłania akt, środki czystości do utrzymania porządku w miejscu pracy, prąd do oświetlenia miejsca pracy, monitoring, aby miejsce pracy było bezpieczne;

1. stanowisko pracy w dedykowanym do tego celu pomieszczeniu: biurko do pisania opinii i prac biurowych, krzesło, szafę na akta itp. - co wiąże się z kosztami amortyzacji i eksploatacji;

2. komputery z zestawem aktualnego oprogramowania i inne wydzielone urządzenia biurowe, prąd do zasilania ww. urządzeń, ponieść koszty eksploatacji tego wydzielonego sprzętu używanego przez biegłych i obsługę administracyjną (pisma, załączniki do faktury, umowa i rachunek dla biegłych), aplikacje do zarządzania dokumentami wpływającymi i wysyłanymi w sprawie (systemy ewidencjonowania i kontroli obiegu ekspertyz, wdrożone w wielu zakładach medycyny sądowej wyłącznie w celu usprawnienia obsługi zleceń nadsyłanych przez organy stosowania prawa, stworzone i rozwijane wyłącznie z kosztów

działalności eksperckiej), moduł systemu FK (wystawienie faktury, rozliczenia wynagrodzenia), monitor, skaner, drukarkę, kserokopiarkę, telefon, faks;

3. możliwość przywozu materiałów biurowych niezbędnych do wydania opinii; transport przesyłek - akt, koszty opłat pocztowych.

Prokurator Prokuratury Krajowej wniósł o odmowę podjęcia uchwały stwierdzając, że w realiach sprawy rozpoznawanej przez Sąd Rejonowy w K., przedmiot sformułowanego pytania prawnego nie ma znaczenia dla rozstrzygnięcia środka odwoławczego, wątpliwość jest bowiem wynikiem nieodpowiedniej analizy przepisu art. 618f § 1 k.p.k. oraz § 8 rozporządzenia z dnia 24 kwietnia 2013 r. w sprawie określania stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu karnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Rację ma Prokurator Prokuratury Krajowej gdy wnosi o odmowę podjęcia uchwały.

Zarówno bowiem w orzecznictwie, jak i w doktrynie, zgodnie przyjmuje się, że skuteczne przekazanie Sądowi Najwyższemu do rozstrzygnięcia zagadnienia prawnego, o którym mowa w art. 441 § 1 k.p.k., wymaga łącznego wystąpienia trzech przesłanek. Powinno być to bowiem zagadnienie:

1. „prawne”, czyli istotny problem interpretacyjny, tj. taki, który dotyczy regulacji prawnej odmiennie interpretowanej w praktyce sądowej albo regulacji prawnej o oczywiście wadliwej redakcji lub niejasno sformułowanego, umożliwiającego rozbieżne interpretacje,
2. wymagające „zasadniczej wykładni ustawy”, czyli odnoszące się do sytuacji, gdy norma umożliwia odmienne interpretacje, co jest niekorzystne dla funkcjonowania prawa w praktyce,
3. wyłaniające się „przy rozpoznawaniu środka odwoławczego”, a więc powiązane z konkretną sprawą w ten sposób, że od rozstrzygnięcia przekazanego zagadnienia prawnego zależy rozstrzygnięcie sprawy

w postępowaniu odwoławczym [zob. np. J. Skorupka (red.) Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Warszawa 2018, s. 1129-1130; A. Sakowicz (red.) Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Warszawa 2018, s. 1110-1113; D. Świecki (red.) Kodeks postępowania karnego. Komentarz, T. II Art. 425-673, Warszawa 2018, s. 238-244].

Jednocześnie należy mieć na uwadze, że wykluczone jest, aby przedmiotem zagadnienia prawnego było określenie sposobu rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, zastosowanie przepisów, potwierdzenie albo zaprzeczenie słuszności określonego poglądu interpretacyjnego prezentowanego przez sąd odwoławczy, a także kwestie ustaleń faktycznych (zob. np. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 czerwca 1993 r., I KZP 14/93, Wokanda 1993, nr 11, s. 8; z dnia 17 października 1996 r., I KZP 24/96, OSNKW 1997, z. 1 – 2, poz. 7; z dnia 30 czerwca 2008 r., I KZP 14/08; z dnia 26 lutego 2004 r., I KZP 41/03; z dnia 19 stycznia 2012 r., I KZP 20/11, OSNKW 2012, z. 1, poz. 4; z dnia 27 lutego 2013 r., I KZP 1/13, OSNKW 2013, z. 5, poz. 38; z dnia 24 sierpnia 2016 r., I KZP 5/16, OSNKW 2016, z. 10, poz. 66; z dnia 29 listopada 2016 r., I KZP 9/16 OSNKW 2016, z. 12, poz. 85; R. A. Stefański, Instytucja pytań prawnych do Sądu Najwyższego w sprawach karnych, Kraków 2001, s. 254- 300; T. Grzegorzcyk, Kodeks postępowania karnego, T. I. Art. 1 – 467. Komentarz, Warszawa 2014, s. 1503 – 1504 i podane tam liczne orzeczenia).

Analiza pytania prawnego przedstawionego przez Sąd Rejonowy w K. prowadzi do wniosku, że w rozpoznawanej sprawie została spełniona przesłanka opisana w punkcie 3., ponieważ przedstawiony przez ten Sąd problem pojawił się przy rozpoznawaniu zażalenia, więc środka odwoławczego. Nie istnieją jednak przesłanki uzasadniające twierdzenie o wyłonieniu się zagadnienia prawnego wymagającego zasadniczej wykładni ustawy.

W świetle obowiązującego porządku prawnego nie może wszakże istnieć wątpliwość co do tego, że podmiotowi opiniującemu przysługuje zwrot poniesionych wydatków niezbędnych do wydania opinii. Zgodnie bowiem z treścią art. 618f § 1 k.p.k., biegłemu i specjaliście niebędącemu funkcjonariuszem organów procesowych powołanym przez sąd lub organ prowadzący postępowanie

przygotowawcze, przysługuje wynagrodzenie za wykonaną pracę oraz zwrot poniesionych przez nich wydatków niezbędnych dla wydania opinii. Jednocześnie trzeba mieć na uwadze, że w myśl art. 618f § 2 k.p.k., wysokość wynagrodzenia za wykonaną pracę biegłego i specjalisty niebędącego funkcjonariuszem organów procesowych, ustala się uwzględniając wymagane kwalifikacje, potrzebny do wydania opinii czas i nakład pracy, a wysokość wydatków, o których mowa w § 1 - na podstawie złożonego rachunku. Nie można też pominąć treści § 8 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 kwietnia 2013 r. w sprawie określania stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu karnym, z którego wynika, że wydatki poniesione przez biegłego, niezbędne dla wydania opinii, w tym w szczególności wydatki materiałowe, amortyzację aparatury badawczej oraz koszty dojazdu na miejsce wykonania czynności, biegły dokumentuje za pomocą faktur lub rachunków albo kopii tych dokumentów, a w razie ich braku – za pomocą oświadczenia.

Treść tych regulacji prawnych wprost wskazuje, iż jedynym kryterium odnoszącym się do zwrotu wydatków jest ich „niezbędność do sporządzenia opinii”. Pojęcie „niezbędny” oznacza: „taki, bez którego nie można się obejść” [zob. L. Drabik, S. Dubisz, E. Sobol, Agnieszka Grzegorzka – Maciejewska i in., Wielki słownik języka polskiego PWN (T.2), H - N, Warszawa 2018, s.1247]; „taki, bez którego nie można się obejść; koniecznie potrzebny, nieodzowny, niezastąpiony” [zob. S. Dubisz (red.), Uniwersalny słownik języka polskiego, T.2: H – N, Warszawa 2003, s. 1196]; „nie można się bez tego obejść” [zob. M. Bańko (red.), Inny słownik języka polskiego PWN, T.1: A – Ó, Warszawa 2000, s. 1028].

Jednocześnie trzeba podnieść, że prawodawca w żaden inny sposób nie zawęził kryteriów przyznawania zwrotu kosztów za wydanie opinii. Jedynym więc warunkiem do spełnienia dla podmiotu opiniującego, a żądającego zwrotu wydatków za wydanie opinii, jest wyłącznie ich niezbędność do zrealizowania celu wyznaczonego postanowieniem organu procesowego, dotyczącego zasięgnięcia opinii biegłego bądź instytucji naukowej.

Skoro zatem prawodawca nie zawęził tych wydatków do bezpośrednich, a konstruując wskazane przepisy mógł to zrobić, to nie można wykluczyć zwrotu wydatków niezbędnych do wydania opinii, ale nieposiadających waloru bezpośredniości. W tym miejscu wypada zaznaczyć, że pojęcie „bezpośredniości” może, lecz nie musi mieścić się w granicach pojęcia „niezbędny”. Pod pojęciem „bezpośredni” należy wszakże rozumieć „dotyczący kogoś lub czegoś wprost” [zob. L. Drabik, S. Dubisz, E. Sobol, Agnieszka Grzegorzka – Maciejewska i in., Wielki słownik języka polskiego PWN (T.1), A - G, Warszawa 2018, s. 245]; „niemający ogniw pośrednich, dotyczący kogoś lub czegoś wprost” [zob. S. Dubisz (red.), Uniwersalny słownik języka polskiego, T.1: A – G, Warszawa 2003, s. 236]; „to taki, który znajduje się blisko nas, niczym nieoddzielony w czasie i przestrzeni” [zob. M. Bańko (red.), Inny słownik języka polskiego PWN, T.1: A – Ó, Warszawa 2000, s. 85]. W realiach konkretnej sprawy, organ wydający postanowienie w przedmiocie zwrotu kosztów, musi dokonać oceny, który wydatek miał charakter niezbędny. Nie zawsze nim jednak - jednocześnie - będzie wydatek bezpośrednio związany z wydaniem opinii. Stąd też to właśnie na organie procesowym spoczywa obowiązek umiejętnej oceny tego, czy określony koszt wykazany przez podmiot opiniujący można uznać za podlegający zwrotowi. Wobec braku bardziej skonkretyzowanych przez prawodawcę kryteriów, organom podejmującym decyzję w omawianym zakresie, pozostawiono sporą przestrzeń do dokonywania samodzielnej oceny zakresu wydatków podlegających zwrotowi. Ramy zwrotu poniesionych wydatków niezbędnych do wydania opinii w praktyce, wyznacza racjonalność oraz zasada doświadczenia życiowego w odniesieniu do charakteru i specyfiki zasięganey opinii w konkretnej sprawie. Prawodawca nie skonstruował bowiem przepisów tak, aby można było mówić o *numerus clausus* wydatków niezbędnych do wydania opinii, które zawsze będą podlegały zwrotowi. Ten swoisty, charakterystyczny dla konkretnej sprawy, katalog powinien być ustanawiany w każdej sprawie samodzielnie przez organ podejmujący decyzję co do zwrotu wydatków. Ze zrozumiałych, praktycznych względów, w każdej sprawie, która ma swoją specyfikę, wydanie opinii może wiązać się z potrzebą dokonania różnych czynności, co uniemożliwia wprowadzenie do porządku prawnego jednolitego katalogu wydatków niezbędnych do wydania opinii.

Bez znaczenia dla uzyskania zwrotu omawianej kategorii wydatków, powinna też pozostawać kwestia całokształtu działalności jednostki opiniującej i ustalenie czy wydawanie opinii w ogóle stanowi podstawę funkcjonowania określonej instytucji, czy też jest jej funkcją poboczną. Może to wprawdzie utrudnić, a nawet uniemożliwić precyzyjne skalkulowanie kosztów związanych z wydaniem opinii (wówczas jedynym sposobem zwrócenia się o zwrot wydatków może okazać się oświadczenie), ale zarazem nie powinno unicestwiać uprawnienia wyrażonego w art. 618f § 1 k.p.k. oraz § 8 cytowanego rozporządzenia, w postaci otrzymania zwrotu niezbędnych wydatków do wydania opinii. Prawodawca nie dokonał bowiem wyłączenia zwrotu takich wydatków wobec instytucji naukowej sporządzającej opinię, a realizującej także, a nawet – przede wszystkim - inne zadania, niż sporządzanie opinii dla potrzeb organów postępowania karnego. Zwrotowi niezbędnych wydatków nie powinno też stawać na przeszkodzie uznanie, iż koszty powstałe z wydaniem opinii i tak mogły zostać poniesione przez podmiot opiniujący, w związku z prowadzoną przez niego działalnością ogólną (np. opłata za zużycie prądu lub wody). Żaden przepis obowiązujący w omawianej materii nie różnicuje przecież zwrotu wydatków z tego punktu widzenia. Istotne jest wszakże to, że wydatki niezbędne dla wydania opinii powstały i nie ma tutaj znaczenia, że niejako „przy okazji” codziennego funkcjonowania podmiotu określonego w art. 193 § 2 k.p.k.

Nie może też budzić wątpliwości w jakiej formie powinny być udokumentowane wydatki niezbędne dla wydania opinii przez podmiot, o którym mowa w art. 193 § 2 k.p.k. Zgodnie bowiem z treścią § 8a powołanego rozporządzenia do takich podmiotów zastosowanie znajdują przepisy rozporządzenia dotyczące biegłych. Wobec tego uprawnione jest twierdzenie, że tego typu wydatki podlegają zwrotowi w wypadku przedstawienia faktury lub rachunków albo kopii tych dokumentów, a w razie ich braku – oświadczenia. Udokumentowanie poniesionych wydatków przez biegłego lub podmiot określony w art. 193 § 2 k.p.k., na podstawie faktury lub rachunku, jest z pewnością bardziej czytelne i łatwiejsze do zweryfikowania. Oświadczenie dotyczące poniesienia wydatków do sporządzenia opinii, o którym mowa wprost w § 8, jako w żaden sposób niepodlegające hierarchizacji, nie stanowi jednak mniej wartościowej formy przy ubieganiu się o zwrot wydatków w

ramach procedury określonej w art. 618f k.p.k. Oznacza to, że złożenie takiego oświadczenia będzie mogło być zaliczone do jednej z trzech podstaw uzyskania zwrotu poniesionych wydatków niezbędnych do wydania opinii. Skuteczność takiego oświadczenia będzie jednak zależna od pozytywnej oceny dokonanej pod kątem tego czy przedstawione w nim koszty mieszczą się w granicach wyznaczających typowe wydatki dla opinii, wydawanych w sprawach o tożsamej lub podobnej specyfice. Ta przesłanka podlega z kolei każdorazowej ocenie organu powołującego biegłego bądź instytucję naukową do wydania opinii, a w razie zaskarżenia postanowienia tego organu, kontroli przez organ odwoławczy. Wobec tego należy przyjąć, że to Sąd Rejonowy w K., jako organ który rozpoznaje zażalenie na postanowienie prokuratora wydane w przedmiocie kosztów postępowania przygotowawczego, jest zobowiązany do przeprowadzenia samodzielnej analizy odnoszącej się do tego, czy [...] Uniwersytet Medyczny prawidłowo udokumentował poniesione wydatki, w szczególności bacząc na treść rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 24 kwietnia 2013 r. w sprawie określania stawek wynagrodzenia biegłych, taryf zryczałtowanych oraz sposobu dokumentowania wydatków niezbędnych dla wydania opinii w postępowaniu karnym.

Kierując się przedstawionymi motywami Sąd Najwyższy postanowił jak na wstępie.